

Kjell Inge Røkke flytter ikke bare bort fra en årlig skatte-regning i milliard-klassen. Han kan i tillegg kvitte seg med all skatteplikt til Norge etter fem år i Sveits.

Kan ta ut flere milliarder uten å skatte til Norge

EMILIE SOLBERG, LEILA FERATOVIC, AGNETE KLEVSTRAND OG BIRK TJELDFLAAT HELLE OSLO

● **Investor og industrigigant** Kjell Inge Røkke har flyttet til den idylliske byen Lugano i Sveits. Årsaken til at en av landets rikeste pakker sekken og flytter til et av Europas skatteparadiser, er fortsatt ikke kjent, men Røkkes høyre hånd, Aker-sjef Øyvind Eriksen, bekreftet onsdag at skatt var med i vurderingen. Lugano har nemlig mer å tilby enn naturskjønne omgivelser.

For beløpene Røkke sparer i formuesskatt og på superyachten, blir små sammenlignet med skattefordelene milliardøren får av å bo i Sveits i fem år. Da kan han realisere verdiene i sitt private holdingselskap TRG, uten at det utløser utbytte- og inntektskatt til Norge – selv om dette er verdier som er opparbeidet i Norge mens han var skattepliktig her.

Samtidig kan Røkke etter fem år som bosatt i Sveits omorganisere eierskapet sitt slik at han også slipper å skatte av utbytte han tar ut av familieselskapet TRG, dersom han oppretter et sveitsisk holdingselskap.

– Røkke forholder seg til realitetene og kommenterer ikke teoretiske og hypotetiske regnestykker. Han ønsker heller ikke å delta i noen skattedebatt, sier Røkkes personlige pressetalsperson Rolf Nereng til DN.

Ifølge Nereng har ingen planer om retur til hjemlandet.

– Jeg kan bekrefte at han ikke har noen planer om å flytte tilbake til Norge, sier Nereng.

Gjennom holdingselskapet TRG eier Røkke to tredjedeler av Aker, som i øyeblikket prises til å 58 milliarder kroner på Oslo Børs. Det gir Røkkes andel en verdi på rundt 38 milliarder, men den reelle verdien er langt høyere.

Aker gjør selv anslag på såkalt verdjustert egenkapital som er et mål for den faktiske verdien på selskapet, fratrasket gjeld. TRGs andel av verdjustert egenkapital er på rundt 51 milliarder kroner, ifølge kursen på Aker-aksjen fredag og Akers egen beregning av reelle verdier.

Skulle Røkke finne på å realisere alle sine verdier, vil det altså være snakk om enorme beløp, som etter fem år i Sveits kan realiseres uten å betale skatt til Norge.

– Det skatteloven sier, er at det skal foretas en gevinstberegning som skal fange opp all latent gevinst på aksjene på tidspunktet han bosetter seg i Sveits. Det vil si den aksjegevinsten Røkke ville pliktet å skatte til Norge på dersom han hadde solgt aksjene i dag. Hvis han ikke selger aksjene innen fem år, er han «home free», sier skatteekspert og førsteamanuensis Oddleif Torvik ved NHH og legger til:

– Han slipper da å skatte til Norge på all verdistigning som ble fanget opp av denne gevinstberegningen. All verdistigning på aksjene som skjedde mens han bodde i Norge, er verdikjøning som naturlig tilkommer norsk skattejurisdiksjon. I denne situasjonen er det enorme aksjeverdier som unnslipper beskatning i Norge.

Kan ta ut ti mrd. skattefritt

De årlige utbytterne fra det norske industrikonsernet Aker, går inn i Røkkes holdingselskap TRG. Aksjegevinster og utbytter skal skattlegges hvis mottageren er en privatperson. Er mottageren, som i Røkkes tilfelle, et selskap, er det skattefritt for disse pengene blir tatt ut av selskapet.

Dette er den såkalte «fritaksmetoden» som ble innført i 2006 og har sørget for at Norges rikeste får milliarder i skattefrie inntekter hvert år ved å plassere overskuddene i private holdingselskaper.

TRG sto i 2021 oppført med rundt ti milliarder i opptjent egenkapital, som vil si tidligere års overskudd som er holdt igjen i selskapet og ikke tatt ut som utbytte. Ser man på hele TRG-konsernet, inkludert TRG Holding som er hovedaksjonæren i Aker, økte den opptjente egenkapitalen fra 13,4 til 21,3 milliarder kroner i fjor.

Dersom Røkke skulle tatt ti milliarder ut av holdingselskapet i dag, ville han endt med 6,5 milliarder i utbytte til seg selv og 3,5 milliarder i utbytteskatt til staten.

Etter fem år i Lugano kan imidlertid Røkke ta dette ut skattefritt, forutsatt at pengene overføres til et sveitsisk selskap. Så kommer eventuelt skatt i Sveits, avhengig hva slags skatteavtale Røkke får med landet.

Sveits er kjent for generelt lavere skatteinivå og rangeres som nummer fem på organisasjonen Tax Justice Networks oversikt over verdens skatteparadiser. Landet har skatter både på nasjonalt nivå og for de ulike kantonene, der den største skattean-

← Kjell Inge Røkke sammen med Molds fotballspillere i en eliteseriekamp mellom Bodø/Glimt og Molde på Aspmyra stadion tidligere i september. Nå må han reise helt fra Sveits for å få med seg hjembyens kamper. Foto: Mats Torbergson/NTB

↑ «Et krevende valg er tatt. Jeg har flyttet fra Asker til Lugano i Sveits. Min kapital skal fortsatt arbeide i Norge. Familielskapet TRG og børsnoterte Aker fortsetter som før med norsk forankring for kunnskapsdrevet industriutvikling med verden som marked», skrev Røkke i et brev til aksjonærene på mandag. Foto: David Engmo

→ delen pålegges av kantonene som har høy grad av selvstyre.

Ifølge skatteavtalen Norge har med Sveits, skal utbyttebetalinger fra norske selskaper til personlige aksjonærer i Sveits egentlig gi en kildeskatt til Norge på 15 prosent. Men også denne skatteavtalen har et unntak:

– Norge kan ikke trekke kildeskatt dersom mottager av utbyttet er et selskap og ikke person, så lenge mottagerselskapet eier minst ti prosent av det norske utbytteutdelende selskapet, sier Torvik ved NHH, og legger til:

– Dersom Røkke i fremtiden, for eksempel etter fem år, skulle overføre aksjene han har i TRG til et sveitsisk holdingselskap han eier, kan det godt være at denne unntaksbestemmelsen trigges. I så fall har ikke Norge engang mulighet til å legge kildeskatt på utbytteutdelinger.

– Enorme konsekvenser

Da den norske fritaksmetoden ble innført for 16 år siden, var intensjonen å oppmuntre til at overskuddene skulle reinvesteres, fremfor å tas ut som utbytte til privat forbruk. Meningen var at overskuddene ville beskattes gjennom utbytteskatt når eierne til slutt tar disse verdiene ut.

Men ved å flytte til Sveits, har Røkke nå mulighet til å ta ut disse milliardoverskuddene som han har overført til holdingselskapet skattefritt, hvis han selger aksjene etter fem år i Sveits. DN har tidligere omtalt hvordan skilegenden Bjørn Dæhlie kan gjøre det samme etter at han flyttet til Zug i Sveits i år.

Nå advarer NHH-forsker Ole Andreas Næss mot konsekvensene av regelverket.

– Vi vet at det nå er store gevinster tilbakeholdt hos rike personer. Alle de kan ta fem år i Sveits. Så konsekvensene for Norge kan bli helt enorme hvis vi ikke gjør noe snart, sier han.

– Enorme konsekvenser?

– Det spørs jo hvor mange som kommer til å velge dette. Det er ingen som har noe eksakt tall, men en ny SSB-rapport viser at det kan være snakk om tusenvis av milliarder i tilbakeholdte gevinster. Det er et veldig stort beløp.

«Smutthull»

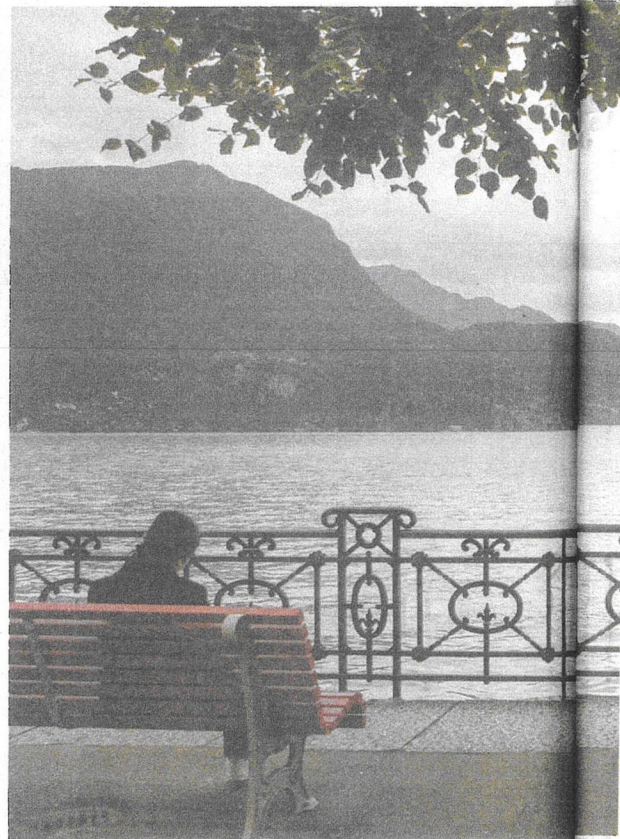
Siden endringene i skatteregelverket har eksistert i nesten 20 år, er det ifølge Næss nå vi begynner å se konsekvensene ved at en del personer har samlet opp en så stor skatteregning som de kan velge å kvitte seg med.

– Det bør også gjerne gjøres på slutten av karrieren, og ikke på begynnelsen, sier han.

DN har også omtalt hvordan et ferskt skatteforslag ville gitt Kjell Inge Røkke og hans selskap en gigantregning for to måneders bruk av luksusyachten «Rev Ocean». Forslaget er ment å motvirke privat konsum gjennom selskaper, som bruk av båt, fly og bolig eid av selskaper.

Næss utelukker ikke at disse skatteskjerpelsene også får flere til å flytte utenlands.

– Det er først i ettertid vi får vite effektene av dette. Det vi kan se, er at det finnes personer som

utsetter, og utsetter, og utsetter skatten. Så ser vi at mange rike personer konsumerer ting likevel. De nye innstrammingsreglene er ment å stramme opp i systemet, for å unngå smutthullet med å la aksjeselskaper eie disse tingene. Men ja, det kan jo gjøre at disse personene velger å bruke et annet smutthull, som er å flytte til Sveits.

– Å flytte til Sveits i fem år er et smutthull?

– De fleste av oss vil nok kalle det det.

Professor Magne Mogstad ved Universitetet i Chicago påpeker at i den offentlige debatten, så fremheves formuesskatten som årsak at de rikeste flytter til utlandet, men at skattebesparelsen ved å unngå gevinstbeskatning i Norge, ofte er mye større enn at de unn-

går den norske formuesskatten.

– Man kan forsøke å tette dette hullet ved å stramme inn på femårsregelen. Men isolert sett så løser ikke dette det grunnleggende problemet med at dagens skattesystem er satt sammen slik at man tjener på å spare gjennom et holdingselskap, fremfor å spare på personlig hånd, sier han.

Men det kan komme endringer. Under tidligere finansminister Jan Tore Sanner (H) fikk et utvalg i oppdrag å «gjøre en helhetlig gjennomgang av skattesystemet».

Etter regjeringsskiftet i fjor høst, fikk skatteutvalget også et tilleggsmandat, som blant annet inkluderer å se nærmere på formuesskatten, samt «utrede omfanget av tilpasninger til aksjonærmodellen og fritaksmetoden og hvilke tiltak som må til for å

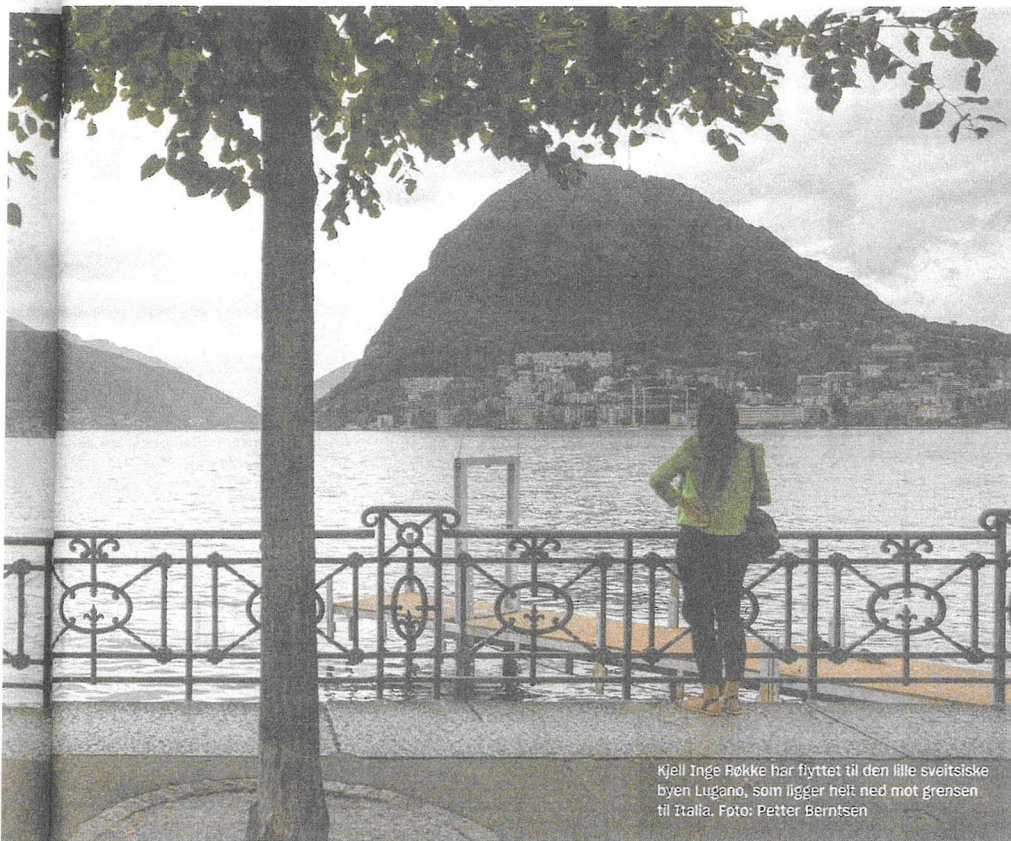
Administrerende direktør Flytoget AS

Vil du være med på å sette
morgendagens standard?

visindi – Kløke ledervalg

Les mer på www.flytoget.no og søk på stillingen via www.visindi.no.

Kjell Inge Røkke har flyttet til den lille sveitsiske byen Lugano, som ligger helt ned mot grensen til Italia. Foto: Petter Bernssen

Fritakemetoden

→ Etter at fritakemetoden gjorde aksjegevinst og utbytter skattefrie dersom mottageren var et selskap, har landets rikeste samlet opp store overskudd i sine holdingselskaper.

→ De aller rikeste har årlig rundt 80 milliarder kroner i skattefrie utbytter og aksjegevinst i sine holdingselskaper, ifølge DNS gjennomgåelse i 2019.

→ Overskuddet beskattes først når det tas ut av selskapene som utbytte. Ved å beholde mesteparten av pengene i selskapene, så slipper man denne skatteregningen. Har man stor nok formue, er det begrenset behov for å ta ut penger til privat hånd.

→ Derfor kan de aller rikeste kanskje utsette skatten i all evighet. Dette var noe Skaug-utvalget, som utredet skattereformen, advarte mot.

→ I selskapene til de 650 rikeste personene er det opptjent overskudd på over 400 milliarder kroner. Dersom dette skulle tas ut som utbytte, ville skatten blitt på cirka 125 milliarder kroner, ifølge DNS tall.

→ De siste årene har formuesulikheten i samfunnet økt kraftig. Gini-indeksen for formue har hoppet fra rundt 60 til 72, noe som indikerer høy ulikhet. En forklaring er de store overskuddene som akkumuleres seg i disse holdingselskapene.

unngå utilsiktede tilpasninger».

Hadia Tajik (Ap) sa til DN mandag at Røkkes flytting «aktualiserer definitivt debatten om regelverket rundt skattefri realisering av kapitalgevinster etter fem år i utlandet».

Utvalget leverer sine forslag senere denne høsten.

Skatteregning på over en mrd. Dersom Røkke ikke hadde flyttet til Sveits i år, kunne han stått overfor gedigne skatteregninger i år og i årene fremover. Mens verdsettelsen av aksjer i år har økt fra 55 til 75 prosent av markedsverdi, er formuesskatten gått opp fra 0,85 til 1,1 prosent for de med formue over 20 millioner.

Det meste av Røkkes formue er knyttet til hans eierskap i Aker som etter dagens aksjekurser er

verdt rundt 58 milliarder kroner. Røkke eier 67 prosent av selskapet gjennom holdingselskapet TRG, tilsvarende verdier for 38 milliarder kroner. Med fradrag av den såkalte verdsettelsesrabatten og formuesskatt på 1,1 prosent, vil det utgjøre en skatt på rundt 315 millioner kroner.

Med unntak av 19 millioner i skattbar inntekt i fjor, har Røkke i mange år vært uten skattelig inntekt. Det betyr at milliardæren må ta utbytte av sine selskaper for å betale skatteregningen. Men utbytte beskattes også. Det betyr at Røkke må ta ut langt mer i utbytte for å betale skatten enn selve skattebeløpet. I år er i tillegg skattesatsen for utbytte økt til 35,2 prosent, opp fra rundt 31,7 prosent i fjor.

I tillegg kan bruken av luksus-

yachten «Rev Ocean» gi Røkke en skatteregning på 275 millioner kroner når den er ferdigstilt, om de nye skattereglene blir innført – dersom moldenseren hadde blitt i Norge.

Røkke disponerer også privatjet gjennom Aker som kjøpte det for litt over 500 millioner kroner i 2019, samme fly som denne uken ble observert i Milano en times tid fra Røkkes nye hjemby Lugano. Med nye skatteregler for privat konsum gjennom selskaper, risikerer Røkke også en skatteregning på flyet, avhengig av hvor mye han bruker det. Forutsatt at flyet ikke leies ut til andre, kan Røkke måtte betale 185 millioner kroner i flyskatt.

Gitt skatt på formue, utbytte og privatkonsum fra hans selskaper, kunne Røkke dermed endt opp

med en skatteregning på nær 1,2 milliarder, avhengig av hvor mye fly og skip blir brukt av andre enn Røkke. Totalt betyr dette at han må ta utbytte på omtrent tilsvarende beløp for å dekke privat konsum og formuesskatt, hvorav rundt 420 millioner kroner er utbytteskatt.

Regnestykket på hvor mye skatt Kjell Inge Røkke må betale på utbytte eller aksjegevinster tar ikke høyde for skjermingsfradraget. Dette er et fradrag som reduserer skattepliktige aksjeinntekter, og som dermed gir lavere skatt.

emilie.solberg@dn.no
leila.feratovic@dn.no
agnete.klevstrand@dn.no
birk.helle@dn.no

↑ NHH-forsker Ole-Andreas Elvik Næss. Foto: Hallvard Lyssand

BRØDRENE DAHL

Brødrene Dahl er Norges ledende aktør på salg og distribusjon av varer innen områdene VVS, Vann og miljøteknikk, Samferdsel, Industri og Havbruk. Miljø og bærekraft står sentralt i virksomheten, og vi har en landsdekkende organisasjon med nærhet til kundene som viktigste prinsipp. Selskapet har ca. 1000 ansatte, 54 utsalgssteder, et landsdekkende logistikk-system og over 8 milliarder NOK i omsetning. Våre kjerneverdier er pålitelighet, tilgjengelighet og kompetanse. Brødrene Dahl er en del av Dahl Optimera Norge som er eid av det internasjonale byggevarekonsernet Saint-Gobain.

Direktør vann- og miljøteknikk

Du vil lede et sentralt og veletablert forretningsområde i Brødrene Dahl med stort fokus på bærekraft og gode muligheter for vekst i både eksisterende og nye segmenter. Divisjonen har ca. 70 ansatte og en årlig omsetning på ca. 3 mrd. NOK.

Vi søker en kandidat med utpreget kommersiell teft og god forståelse for teknisk løsningsvalg. Du er strukturert, energisk og en god lagbygger. Det er en fordel med erfaring fra større selskap og forståelse for matriseledelse.

Les mer om stillingen på iscogroup.no.

ISCO Group

Vekst gjennom innsikt

Interessenter kan ta fortrolig kontakt med Lene Hoem Angelsen, tlf. 932 97 416 eller Ole Petter Melleby, tlf. 412 23 030 i ISCO Group.

Søknadsfrist 25. september 2022